

OLIMPIADA NAȚIONALĂ „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ”

Etapă locală, 14 martie 2023

Nivelul 1 – clasele a V-a și a VI-a

Varianța 1

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele, și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

RĂZBOIUL CARE MI-A SALVAT VIAȚA

(fragment)

de Kimberly Brubaker Bradley

La prânz, domnișoara Smith a spus că voia să-l conducă pe Jamie la școală, în prima zi.

— E în regulă dacă rămâi singură, Ada? m-a întrebat ea. Poți veni cu noi, dacă vrei.

Am clătinat din cap. N-aveam de gând să mă apropiu de școală. Asta s-a dovedit până la urmă un noroc. Imediat ce domnișoara Smith a plecat împreună cu Jamie, m-am cocoțat în spatele lui Untișor și eram acolo când calul acela ciudat a sărit pe pajiștea noastră.

S-a întâmplat așa. Eu mergeam cu Untișor în cerc, exersând cum să-l întorc. Am auzit pe drum un zgomot ca de tropot de copite și m-am oprit să mă uit, dar n-am văzut nimic printre copaci. Un avion a decolat de pe aerodrom și a vâjâit pe deasupra exact atunci când mi-au apărut înaintea ochilor calul și călărețul. Pe Untișor nu-l deranjau avioanele – decolau cu zecile în fiecare zi –, dar pe celălalt, un cal mare, cafeniu, l-a băgat în sperieți și l-a făcut să se răsucescă în loc. Călărețul a tras brusc de dârlogi ca să-l împiedice s-o ia la fugă, dar calul s-a răsucit din nou și a sărit înainte, ieșind de pe drum, trecând de hat* și aproape lovindu-se cu pieptul de zidul care mărginea pajiștea noastră. Călărețul s-a clătinat în șa iar calul, înnebunit, a sărit brusc peste zid. Călărețul s-a răsucit pe-o parte și a dispărut.

Calul cel ciudat a galopat direct spre Untișor, cu dârlogii fluturând și cu scările lovindu-i coastele. Untișor s-a speriat și s-a răsucit, trântindu-mă, și amândoi caii au luat-o spre celălalt capăt al pășunii. Au galopat o vreme, proștii, dar eu nu mai eram atentă la ei. Am dat fuga spre călărețul căzut atât cât am putut de repede cu piciorul meu olog. L-am recunoscut imediat: era fata cu chip de oțel. Cea care se luase de mine.

Zăcea cu fața în jos printre buruienile pline de praf de pe hat. M-am cățărat pe zid și am trecut dincolo chiar în timp ce ea, clipind, se întorcea cu fața în sus. A deschis ochii și a dat drumul unui șuvoi de înjurături care s-ar fi potrivit poate la docuri*, dar nu pe strada mea. A terminat spunând:

— Îl urăsc pe calul ăsta blestemat (...)!

— Îl urăsc, a repetat ea, privindu-mă.

— Te-ai lovit rău?

A încercat să se ridice și a căzut la loc.

— Sunt amețită, a zis ea. Și mă doare groaznic umărul. Bag mâna-n foc că mi-am rupt clavicula!

Și-a atins un loc de sub gât și s-a strâmbat de durere. Maică-mea a pățit la fel anul trecut, la vânatoare. Se rupe una-două. Unde-i blestematul de cal?

M-am uitat peste zid.

– Paște împreună cu călușul meu. Se poartă de zici că nu s-a întâmplat nimic.

Fata s-a așezat cu grijă în fund.

– Ar trebui să-i pese mai mult. Îl urăsc. E al fratelui meu.

A dat să se ridice, a scos un țipăt scurt și s-a lăsat din nou în fund cu o bufnitură. S-a făcut palidă la față, apoi a căpătat o nuanță interesantă de gri.

– Mai bine rămâi nemișcată, i-am spus.

M-am dus după cal. Își încurcase un picior din față în dârlogi*, dar altfel părea în stare bună și a așteptat politicoasă să-l descălesc. Era mai mare decât Untișor și mult mai arătos – avea pielea lucioasă și picioarele lungi, elegante. Mi-a mirosit mâinile așa cum făcea adesea Untișor.

– N-am nimic bun, i-am spus eu.

L-am mînat înapoi spre locul unde zăcea fata, dar, sincer, mă durea piciorul, iar calul era mult prea arătos. I-am trecut dârlogii peste cap, mi-am pus piciorul bun pe scara stîngă și m-am urcat pe el.

Șaua mi s-a părut plăcută și comodă, mai ales după spinarea goală și alunecoasă a lui Untișor. Nu mi-am mai putut vîrî piciorul olog în cealaltă scară, dar îmi plăcea cum o simțeam pe cea din piciorul bun. Am strâns de dârlogi și calul și-a încordat ușor gâtul.

L-am lovit cu călcăiele și aproape că s-a cabrat*. Greșisem. Era clar că acest cal reacționa la semnale mai blânde decât Untișor. L-am potolit și l-am lovit cu călcăiele mult mai încet. A pornit agale, într-un fel de plimbare cu pași mari.

Fata se ridicase între timp în picioare, sprijinită de zid.

– Scoate-l înapoi pe poartă, a strigat ea.

Dar eu aveam o idee mult mai bună. Calul sărise, la intrare; putea ieși la fel. L-am îmboldit. A făcut câțiva pași enormi și săltăreți, apoi a început să alerge uniform. „Ah”, m-am gândit, cu răsuflarea tăiată. „Deci așa te simți când te miști repede fără să te doară.” Am tras de frâu și am îndreptat calul direct spre zid. N-a șovăit o clipă – s-a înălțat și a trecut peste el într-un salt lin. „Zboară!” M-am prins cu mâinile de coama lui și am zburat împreună cu el. Am aterizat de cealaltă parte a zidului. Am rîs în hohote.

– Faci pe grozava, a zis fata, dar râdea și ea. Norocul tău că n-a trecut alt avion.

– Norocul meu, am zis. Crezi că-l poți călări?

A încercat să-și miște brațul drept și s-a strîmbat.

– N-o să-l pot stăpîni, a zis. Cu o singură mână, în niciun caz. Și mă doare capul îngrozitor. Pot să mă urc în spatele tău?

M-am tras mai în față. Șaua era foarte încăpătoare. Am scos piciorul bun din scară și am ajutat-o să încalece.

– Ia tu chestiile pentru picioare, i-am spus.

Și-a trecut brațul teafăr în jurul mijlocului meu.

– Se cheamă scări, a zis, strecurându-și picioarele în ele. Întoarce-te pe unde am venit eu. La pas, te rog. Mă doare capul de parcă mi-ar fi crăpat în două. Un trap m-ar termina.

Pe fată o chema Margaret. Mama ei era șefa Organizației Femeilor Voluntare, de aceea se ocupa de evacuații.

– Și asta nu e tot, mi-a mai spus Margaret. Sprijină războiul prin tot felul de munci. Încearcă să fie mereu ocupată ca să nu aibă timp să-și facă griji pentru Jonathan. Vrea să câștige ea războiul înainte să apuce el să intre în luptă.

Jonathan, fratele lui Margaret, învăța să piloteze avioane la alt aerodrom, departe de noi. Abandonase studiile la Oxford pentru asta, mi-a spus ea.

– Vorbești exact ca evacuații noștri, a zis. Ai același accent caraghios.

A rîs.

– Așa o fi. Numai că tu știi să mergi călare, în timp ce evacuații noștri – cei care stau la noi, vreau să zic – se tem teribil de cai. Unde ai învățat să călărești, la Londra?

– N-am învățat. M-am apucat singură, aici.

– Te descurci bine, să știi.

— Pe un cal dichisit ca ăsta s-ar descurca oricine, am zis eu. De pe căluțul meu alunec și cad de zece ori pe zi.

— Poneii sunt ca șerpii, a explicat Margaret. Sunt niște nemernici. Să vezi de ce-i în stare al meu!

S-a dovedit că mergeam călare pe calul de vânătoare al fratelui ei, pe care maică-sa voia ca ea să-l păstreze în formă.

— Numai până când plec la școală, a zis. Trebuia să plec săptămâna trecută, dar se mută școala – o evacuează, cred – așa că începem mai târziu. Urăsc calul ăsta, să știi, și el mă urăște pe mine. Cu oricine altcineva se poartă ca un mieluşel. Mama nu mă crede, iar când e singur, e și mai rău. Nu vrea să meargă legat de iapa mea, așa că sunt nevoită să mă lupt cu el de una singură și câte o oră pe zi. Toți rândașii au dat fuga să se înroleze, Grimes e ocupat până peste cap și n-a mai rămas nimeni care să vină cu mine.

Toată vorbăria asta – din care înțelesesem numai jumătate – a părut brusc s-o sleiască de puteri. S-a lăsat grea pe umărul meu.

— Te simți bine? am întrebat-o.

— Nu prea, a zis. Mi-e greață.

Calul a cotit netulburat după colț. Speram că știa ce face. Așa mi s-a părut, iar Margaret nu mi-a spus s-o luăm prin altă parte.

A început dintr-odată să se clatine într-o parte și în alta. Mi-am dorit să fi fost în spatele ei, ca s-o țin.

— Maggie? am zis. Aveam la noi pe stradă o Margaret și toată lumea o striga Maggie. Maggie, ține-te bine!

I-am strâns brațul în jurul mijlocului meu. Și-a lăsat capul între omoplații mei, mormăind ceva. M-am străduit să conving calul să meargă lin, dar repede. Nu știam cât mai aveam de mers.

— Mama ține la Jonathan mai mult decât la mine, a zis Maggie mai tare. Nu-i plac fetele. Ar face orice pentru el, dar pe mine se supără tot timpul.

— Și mama mea ține mai mult la fratele meu, am zis. Pe mine mă urăște din cauza piciorului.

Am simțit cum s-a aplecat să se uite la piciorul meu olog. M-am bucurat că era bandajat. Maggie s-a clătinat, aproape pierzându-și echilibrul.

— Ai grijă, am zis.

— Mmm, a mormăit ea.

— M-a călcat pe el o căruță de berar, am zis.

— Aha, a zis Maggie. Păi, e-un motiv neghiob să te urască.

Calul înainta tropotind. Capul lui Maggie a săltat între umerii mei.

— N-a fost căruța berarului, am zis eu pe urmă, după o pauză. E picior strâmb congenital*.

Doctorul folosisese acest cuvânt.

— Aha, picior strâmb, a zis ea absentă. Am auzit de asta. Am avut un mânz cu piciorul strâmb.

Calul a cotit din nou și a luat-o de-a lungul unei alei cu pietriș străjuită și de-o parte și de cealaltă de rânduri drepte de copaci. Mergea mai repede acum și dădea din cap.

Maggie a gemut.

— Îmi vine să vomit.

— Nu pe cal, am zis eu.

— Mmm, a zis ea și a vomitat, dar s-a aplecat destul de departe și voma nu s-a oprit pe șa.

Pe urmă, aproape a căzut. Am prins-o eu. Calul a smucit capul nerăbdător.

— Se bucură întotdeauna când se întoarce acasă, a murmurat Maggie. Ticălos împuțit!

— Ce înseamnă mânz? am întrebat.

— Poftim? A, e un pui de cal. Am avut un cal născut cu piciorul strâmb. Așa a zis Grimes.

S-a clătinat din nou.

— Mă simt oribil.

Am încercat să-mi imaginez un căluț mititel cu copita răsucită. Untișor avea copite lungi și rotunjite, care nu se puteau răsuci. Ce se făcea un cal, dacă nu putea merge? Nu existau cârje pentru cai. Și atunci?

— A murit? am întrebat.

— Poftim? A, calul. Cel cu piciorul strâmb. Nu. L-a dres Grimes. Grimes și cu potcovarul.

Copacii ne deschideau calea într-un luminiș și ne dezvăluiau o clădire uriașă din piatră, mare cât, îmi imaginam eu, depozitele de la docuri. Mare cât gara din Londra. Nu ajunseserăm bine. Orice era locul acela, nu putea fi o casă.

Calul s-a smucit atunci când am încercat să trag de frâu. În loc să se îndrepte direct spre clădirea cea mare, a luat-o într-o parte, spre ceea ce am recunoscut a fi un grajd.

**hat:* 1. fâșie îngustă de pământ nearat care desparte două ogoare sau două terenuri agricole aparținând unor gospodării diferite; răzor; 2. obstacol, piedică.

**doc, docuri:* 1. bazin portuar (împreună cu construcțiile și instalațiile aferente), în care vapoarele sunt încărcate, descărcate sau reparate; ansamblu de construcții, de instalații, de servicii tehnice și administrative care servesc un port; magazie într-un port, în care se depozitează cerealele și alte mărfuri.

**dârlog, dârlogi:* 1. cureaua frâului la calul de călărie, cu care se conduce animalul; ștreang legat de căpăstru, pe care îl ține de mână cel care duce calul de aproape, mergând alături de el.

**cabra:* 1. (despre unele patrupede, mai ales despre cai) a se ridica pe picioarele dinapoi; 2. a se încorda; a se ridica.

**congenital:* 1. care există în momentul nașterii; din naștere.

A. (4 puncte: 1 punct pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Când a căzut de pe cal, pe Margaret o durea groaznic:

- a. piciorul drept;
- b. umărul;
- c. mâna;
- d. spatele.

2. Evacuații care stăteau acasă la Margaret se temeau teribil de:

- a. avioane;
- b. soldați;
- c. cai;
- d. bombe.

3. Mama lui Margaret dorea să câștige războiul:

- a. pentru a i se recunoaște meritele;
- b. să elibereze țara de dușmani;
- c. înainte ca fiul ei, Jonathan, să apuce să intre în luptă;
- d. pentru liniștea fiicei sale.

4. Maggie a zis că un mânz este:

- a. un pui de cal;
- b. un cal mai mic;
- c. un cal tânăr;
- d. un căluț.

B. (4 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Cele două fete au pornit călare spre casa lui Margaret.
2. Grimes și potcovarul au dres piciorul strâmb din naștere al unui cal.
3. Ada mărturisește că are un picior strâmb congenital.
4. Fratele lui Maggie a abandonat studiile la Oxford pentru a învăța să piloteze avioane.
5. În timp ce domnișoara Smith îl conducea pe Jamie la școală, Ada s-a dus să-l călărească pe Untișor.
6. Maggie crede că mama ține mai mult la fratele ei, Jonathan.
7. Calul cel mare s-a speriat de un avion și a trântit-o pe Margaret.
8. Ada a sărit cu calul lui Margaret peste zid.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare din cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Transcrie, din textul dat, trei structuri care ilustrează caracteristici ale calului lui Maggie.
2. Precizează într-un enunț motivul pentru care Maggie nu a plecat încă la școală.
3. Explică de ce a fost impresionată Ada când a văzut casa lui Maggie.
4. Prezintă, în cel mult 6 rânduri, motivul pentru care Ada credea că mama ei îl iubea mai mult pe Jamie.

D. (10 puncte)

Redactează un text de cel mult 15 rânduri în care să prezinți două trăsături ale Adei, ilustrându-le cu situații din fragmentul dat.

SUBIECTUL AL II-LEA

20 de puncte

Ștefi și Lavi formează un tandem emblematic în echitația nemțeană. E rezultatul simbiozei ce se produce între om și cal atunci când dragostea de sport trece de barierele înțelegerii comune, iar animalul, în felul său, răspunde și ascultă comenzile omului. Până aici, nimic ieșit din comun, doar că Ștefania Marian are 15 ani și, de trei ani, a renunțat la alte plăceri, dedicându-se echitației*. Parteneriatul astfel format între cal și călăreț e savuros în fiecare minut. Echitația* este un sport care atrage puțin tineret în ziua de azi, când toată lumea visează la investiții pe termen scurt, profitabile. Echitația înseamnă timp petrecut pe terenul de antrenament, înseamnă sentimente, înseamnă pasiune, înțelegere și, mai presus de toate, artă. Arta de a transforma două ființe, cal și călăreț, într-una singură și, în această formulă, muncesc, transpiră și se bucură la unison, într-un sport în care nu se poate trișa, nu se poate fura și nu se pot aranja rezultate.

Cine este Ștefi

Ștefi e o fată ca oricare alta, în clasa a VIII-a, la Școala Gimnazială „Daniela Cuciuc” din Piatra Neamț. Are deprinderi normale, gândește ca un adolescent ce-și dorește să treacă bine de examenele din vara anului viitor. Dar totul se schimbă în preajma celui mai bun prieten, calul. Lavi.

Dintr-o dată, copilul se transformă într-un matur, conștient de responsabilitatea pe care o are: aceea de a struni animalul și de a-l face să răspundă la comenzi, prin sentimente ce se transmit de la

primii pași făcuți în boxa în care-și duce acesta traiul. Așa ceva nu se învață, așa ceva se simte, pur și simplu. (...)

Ce vrea de la viață

Sportiva, în vârstă de 15 ani, știe sigur ce va face în viață. Bineînțeles, ceva legat tot de cai, căci nu concepe week-end-urile fără ei. Vrea să devină medic veterinar. A plâns când a citit în presă cum, din nepăsarea autorităților, țara noastră a pierdut herghelii de cai recunoscute în Europa. A fascinat-o povestea cailor sălbatici de la Letea Veche, din Delta Dunării, și crede că orice cal are un suflet apropiat de cel al omului, altfel nu s-ar petrece această simbioză cal-călăreț. (...)

Cine este Lavi

Calul, Lavi, este prietenul ei cel mai bun: „A fost dragoste la prima vedere. Când l-am văzut, am știut că va fi partenerul meu. Și el sunt sigură că mă iubește. Se manifestă normal, ascultă și mă împinge cu botul când mă duc în boxă la el. De acolo începe conversația între noi. Comunicarea este foarte importantă și, în cazul nostru, este doar de tipul față în față. Nu comunicăm pe rețele de socializare sau prin sms-uri, vă dați seama. De aici, rezultă și legătura indestructibilă dintre cal și călăreț, în acest sport”. (...)

Mihai Stoian, *Când omul este cel mai bun prieten al calului*,

<https://mesagerulneamt.ro/2015/09/sport-cand-omul-este-cel-mai-bun-prieten-al-calului/>

*echitație: călărie

A. (10 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Menționează vârsta de la care s-a dedicat Ștefania Marian echitației.
2. Notează două aspecte pe care le reprezintă echitația.
3. Precizează ce dorește să devină Ștefania Marian.
4. Precizează tipul de comunicare dintre Ștefi și Lavi.
5. Prezintă în ce constă responsabilitatea pe care o are Ștefania Marian.

B. (10 puncte)

Animalele de companie sau preferințele pentru un anumit animal care să fie răsfățat de proprietar nu este un obicei nou. Crezi că poți avea ca animal de companie un cal? Motivează-ți răspunsul, într-un text de cel mult 15 rânduri.

SUBIECTUL AL III-LEA

10 puncte

(câte 2 puncte pentru cerințele 1-3; 4 puncte pentru cerința 4)

Privește cu atenție afișul de mai jos. Formulează răspunsuri în enunțuri la fiecare dintre următoarele cerințe, raportându-te la afiș.

1. Precizează scopul pentru care a fost elaborat afișul.
2. Menționează perioada desfășurării Finalei Campionatului Balcanic de Sărituri peste Obstacole.
3. Precizează ce reprezintă abrevierea FER.
4. Explică, într-un text de cel mult 10 rânduri, ce relație există între denumirea competiției și desenul de pe afiș.

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN BRAȘOV

MINISTERUL EDUCAȚIEI

DUPĂ 20 DE ANI ÎN ROMÂNIA
FINALA CAMPIONATULUI BALCANIC DE
SĂRITURI PESTE OBSTACOLE

1 - 4 septembrie | Clubul Regatul Cailor - Adunații Copăceni, Giurgiu

www.fer.org.ro

© 2016 Federatia Ecvestra Romana. Toate drepturile rezervate.

Parteneri principali

Documenta

INFRAISOFT

Parteneri

MTS

IN

TUDOR

Parteneri speciali

CAPIE EVENTS

Parteneri media

EXTRA SPORT

AGERPRES

ANTENA

gsp.ro

MUNTENIA

pf

DI

Curierul Național

National Geographic

gratuitor

MentisHealth

FEMELA

NATIONAL GEOGRAPHIC ROMANIA

RO

Sponsor

HOVEI

CRISTIAN

TRAVEL AUTO

AGRO

son

morco

am40

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA

AKA